A°. 1854. N°. 262.

ZATURDAG 4 NOVEMBER.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT 4 November.

De berigten, die van het oorlogstooneel in de Krim komen, bieden eene onbegrijpelijke verwarring aan. Wie kan hier uitmaken, wat de meest juiste berigten zijn? Wij gelooven, dat ze van geen van beide partijen volledig zijn, maar dat men de meer uitgebreide officiële berigten zal moeten afwachten, die zal moeten vergelijken en dan tot eene eenigzins redelijke slotsom zal komen. De eerste Russ. rapporten hebben we gister en eergister bekend gemaakt. Heden zijn er weder bekend geworden tot den 20. Den 18. had het garnizoen eene afleiding gedaan. Den 19. waren de verbondenen opgetrokken tegen deze bij Tschergum geposteerde Russen, maar hadden geen gevecht begonnen. Den 19. en 20. was overigens het vuur uit 5 Eng. en 4 Fr. batterijen op de vesting voortgezet. Den 19. hadden de Russen slechts 19 dooden en 168 gewonden gehad. Na de ontploffing van het kruid had de Fr. batterij bij de ruïnen van Cherson geen vuur meer gegeven. — Het Pet. regeringsblad bevat nog een spottenden uitval over het vertrek der „onoverwinlijke vloot" der verbondenen uit de Oostzee.

Maar van de andere zijde zijn ook de eerste meer uitvoerige berigten uit de Krim te Marseille aangebragt. Men mag verwachten, dat die nieuw licht zullen geven. — Dit schijnt zeker, dat den 27. Sebastopol nog weerstand bood; den 29. of 30. hoopten de verbondenen storm te kunnen loopen. Al wat verder berigt wordt, zal men hieronder vinden. De lezer zoeke zelf den zamenhang te vinden.

Van Duitschland niets naders. De *A. A. Z.* geeft eene opgave van de magt der Russen in Polen vereenigd, welke met de garde en grenadiers 288,000 man voetvolk, 30,000 man ruiterij, 720 stukken geschut en 18,000 treinsoldaten bedraagt. Daartegen heeft Oostenrijk nog slechts in 't veld 220,000 man met 300 stukken. Maar het kan in eenige dagen nog 120,000 man met 200 stukken in Bohemen vereenigen. De beide tegenover elkander staande legers zouden dan even sterk zijn. Het zeggen van enkelen, dat de Russen in Weenen karnaval zullen komen vieren, is daarom nog al gewaagd!

De zaak *Soulé* neemt een dreigender aanzien; niet alleen houdt ze Parijs, maar ook de Eng. en Duitsche pers bezig. Men meet reeds de krachten, men bespreekt de mogelijkheid van een voorlang op 't tapijt gebragt Russiesch-Noord-Amerikaansch verbond. De *éénheid* van Europa wordt daartegen gesteld. Zulke beschouwingen toonen aan, dat de zaken moeijelijk worden. Men weet trouwens, dat Engeland reeds in zeer gespannen stelling tegenover de Unie staat. Waartoe dit alles zal leiden, daarop moet het antwoord uit Washington komen!

— De opgave ter sekretarie omtrent de cholera hier ter stede is als volgt:

Op den 2. Nov. zijn in behandeling gebleven .		46
tot den 3. „ des middags 12 uur bijgekomen		3
		49
Overleden	3	
Hersteld	2	
		5
Bleven dien middag dus in behandeling .		44

— Bij het eerste regement dragonders is door Z. M. den Koning tot kommandeur van de orde van de Eikenkroon bevorderd de majoor *H. F. Hoogeveen*, en zijn benoemd tot ridders van genoemde orde de ritm. *J. W. Copes van Hasselt* en eerste luitenant *G. F. Brantsma*.

:— Gister werd voor den Hoogen Raad der Nederlanden, Burgerlijke Kamer, bepleit de zaak van *J. W. Rauech*, tegen de mede-erfgenamen van wijlen Z. M. Koning *Willem II*. De vordering van den eischer strekt tot betaling eener som van ƒ 1,125.33$^1/_2$, zijnde $_2/_3$ in een bedrag van ƒ 365 's jaars, sedert het overlijden van Koning *Willem II* tot op den 1 Nov. 1853, waarop de eischer, onverminderd zijn regt op het overig $^1/_2$ tegen de gedaagden, Hooge mede-erfgename beweert regt te hebben, krachtens de uiterste wilsbeschikkingen van wijlen Z. M. Koning *Willem Frederik*, Graaf *van Nassau*. Voor den eischer trad op mr. *L. Metman* en voor de gedaagden mrs. *G. Delprat* en *J. C. Faber van Riemsdijk*. Het openb. ministerie zal op een naderen dag in deze konklusie nemen.

:— Men verneemt, dat een gewijzigd ontwerp van wet nopens de jagt en visscherij bij het depart. van binnenl. zaken in behandeling is. Men verwacht, dat het nog in den loop der tegenwoordige zitting aan de Kamers zal worden aangeboden.

— In hare zitting van 30. Oct. ll. zijn in de Kamer der Gedeputeerden van het groothertogdom Luxemburg twee wetsontwerpen voorgelegd betreffende de levensmiddelen. In dezelfde zitting heeft de Regering hare goedkeuring geweigerd aan een voorstel van den heer *Richard*, strekkende tot verbod van het gebruik van aardappelen in de disteleerderijen. De Kamer heeft hare beslissing acht dagen uitgesteld.

— In de laatste zomervergaderingen van de verschillende kommissien van onderwijs zijn geëxamineerd en toegelaten: 38 onderwijzers van den tweeden rang; 76 onderwijzers van den derden rang; 79 onderwijzers van den vierden rang; 2 huisonderwijzers; 52 schoolhouderessen; 3 huisonderwijzeressen. Dat is 11 onderwijzers van den tweeden rang *minder*, 22 onderwijzers van den derden rang *meer* en 5 onderwijzers van den vierden rang *meer*, evenveel huisonderwijzers en een gelijk getal huisonderwijzeressen als in de zomervergadering van 1853, zoodat de uitkomsten over het geheel bemoedigend zijn. Dat er echter 11 akten van den tweeden rang *minder* afgegeven zijn, dan in 1853, is waarlijk geen bewijs van toenemende en vooruitgaande bekwaamheden der onderwijzers, omdat uit de bezitters van dezen rang de meeste benoemingen geschieden. *Handbl.*

— De raad van de stad 's Hertogenbosch heeft ƒ 1000, — ter beschikking gesteld van het hoofdbestuur van het Xe landhuishoudkundig kongres, dat in het volgende jaar aldaar zal gehouden worden.

:— In de zitting van den gemeenteraad der stad Leijden, van 2 dezer, heeft de Burgemeester te kennen gegeven, dat door een koopman in aardappelen het aanbod is gedaan, gedurende den geheelen winter de aardappelen voor eenen bepaalden prijs te verkoopen, waartoe hij heeft verlangd, dat hem een pakhuis in gebruik worde afgestaan. De raad heeft onmiddellijk besloten hem daartoe één pakhuis gratis te verleenen.

— Diakenen der Herv. gemeente te Giethoorn hebben met eenparige stemmen besloten *niemand te bedeelen, die sterken drank gebruikt.* Alzoo is nu het getal diakonie-besturen in ons vaderland, die zoodanig besluit genomen hebben, tot 25 geklommen.

— De aartsbisschop *Zwijsen* is door eene bijzondere uitnoodiging tot het bijwonen der vergadering van bisschoppen, die binnen eenige weken te Rome zal worden geopend, van de zijde des H. Vaders vereerd geworden. Hij zal zich dien ten gevolge naar Rome begeven en heeft voor den dag der afreize den 7. November aanstaande, den feestdag zijns voorgangers *Willebrord*, uitgekozen. *Tijd.*

— Door verschillende aanvoeren uit Noordbrabant, is de prijs der aardappelen te Brielle in korten tijd aanmerkelijk gedaald, zoodat thans voor ƒ 2 à ƒ 3 het mud goede aardappelen worden afgeleverd, welke reeds tusschen ƒ 4 en ƒ 5 hebben gegolden.

— Van den Oranje Vrijstaat zijn berigten tot 12 Augustus ontvangen. De president was van zijne lange en moeijelijke reis door Winburg en Harrijsmith te Bloemfontein teruggekeerd. In evengenoemde distrikten had hij de bezwaren, zoo ten opzigte der nieuwe wetten en regeringsinstellingen als ten aanzien der inboorlingen op de grenzen, uit den weg geruimd en de ontevredenheid doen wijken; waar hij eerst koel was ontvangen, werd hem later met eene eerewacht en met geestdrift uitgeleide gedaan, zelfs door hen, die zich te voren rondom zekeren hoofdleider der oppositie geschaard hadden. De heer *Hoffman* was vervolgens naar het Bassoeto Land vertrokken, om den 14. Augustus op Thaba Bosigo eene zamenkomst te hebben met het opperhoofd *Moshesh*, ten einde eenige gerezene geschillen met dezen te vereffenen.

R U S L A N D.

WARSCHAU, Donderdag 2 November.

Eene dépèche van prins *Menschikoff*, van $^{13}/_{21}$ Oct. behelst:

„De vijand heeft niets tegen den generaal *Liprandi* ondernomen. Het vuur tegen Sebastopol was den $^{14}/_{26}$ en den $^{15}/_{27}$ zwakker dan vroeger. Men heeft met goed gevolg geantwoord. De aanval van de zeezijde is niet herhaald."

S P A N J E.

MADRID, 29 October.

Gister zijn de officieren van de nationale garde aan de koningin voorgesteld door generaal *San Miguel*. De houding der officieren was koel; zij hadden niet gewild, dat de generaal meer aan de koningin zou zeggen, dan de hoofschheid eischte; enkelen riepen in 't bijzijn der koningin reeds: *naar Espartero!* Daar was de ontmoeting vol geestdrift.

Dit verschil van houding der officieren der nat. garde heeft te Madrid een pijnlijken indruk gemaakt.

De N. Amer. gezant *Soulé* wordt hier terugverwacht, om nieuwe, en, volgens sommigen, ernstige voorstellen te doen tot den afstand van Cuba door Spanje aan de Unie.

D U I T S C H L A N D.

WEENEN, 31 October.

De laatste tijdingen over Petersburg ontvangen, betreffende eene nederlaag door de Engelschen geleden, ten gevolge van een aanval van generaal *Liprandi* met 30,000 man Russen, hebben hier veel opzien gebaard. Ofschoon het berigt van Russieschen kant ontvangen overdreven moge wezen, blijkt er toch uit, dat de Russen werkelijk in grooten getale versterking in de Krim hebben ontvangen. Alleen daardoor hebben zij offensief kunnen gaan handelen.

Van Varna zijn de laatste berigten van den 22. De generaal der genie *Bizot* had den 9. aan admiraal *Hamelin* geschreven, dat hij den 10. de loopgraven zou openen, dat hij na 7 dagen de beide forten aan de begraafplaats zou gaan beschieten en na 10 dagen bres zou maken. Dit plan is juist volbragt. Den 19. waren de beide forten vernield en den 20. is er bres geschoten, nabij de kaserne no. 8. — Volgens die zelfde korrespondentie, moest er Zondag den 29. na eene nieuwe opeisching storm worden geloopen.

Aan de *Oest. C.* wordt uit Odessa geschreven, dat de aanval der verbondenen op Sebastopol plaats had uit 88 stukken zwaar kaliber. De Russen hadden 340 stuk, waaronder 260 à la Paixhans, in positie. Den eersten dag zouden van de verbondenen 84 stukken zijn gedemonteerd; doch den volg. dag waren er weder 40 opgesteld. Er moet dien dag ook een aanval met de bajonnet hebben plaats gehad, die ten nadeele der Russen is uitgeloopen. — De schepen hadden hevig gevuurd, maar daarentegen ook buitengemeen veel schade geleden.

Omtrent de verovering van de begraafplaats, meldt de *Lloyd*, dat admiraal *Korniloff* er zelf de verdiging van bestuurde. Na een gevecht van korten duur hebben de verbondenen de positie genomen. Zoodra de admiraal was gevallen, waren de Russen naar den toren Wolochow teruggetrokken, welke toren van boven door 30 en in de kasamatten nog door 40 stukken wordt verdedigd. Deze toren zal vooral het aanvalpunt worden. De Russ. vrouwen kwamen geen water meer uit de Tchernaïa halen, waardoor er gebrek van water in de vesting kwam. De wonde van generaal *Canrobert*, ofschoon zonder gevaar, was nog niet genezen.

De *Soldaten freund* berigt, dat het zware weder in de Zwarte zee reeds is begonnen, waardoor de gemeenschap tusschen Konstantinopel, Varna en de Krim moeijelijker werd. De verbondenen hebben dit voorzien en er is voor 100,000 man gedurende zes weken mondbehoefte in voorraad. Van Konstantinopel zijn reeds vertrokken 20,000 man voetvolk, 7,000 man ruiterij en 2000 genie soldaten. De twee detachementen van den Piraeus en van Rome, ter sterkte van 12,000 man, werden in den Bosphorus verwacht, om tot reserve te strekken van de Zwarte zee expeditie. — Te Malta gingen voortdurend schepen met troepen voorbij; het troepen vervoer was wel niet zoo buitengewoon ontzaggelijk, maar hield

steeds aan. De Malteser *Portafoglio* geeft verslag van een uitval der Russen op den 12. Oct., waaraan 30,000 man zouden hebben deelgenomen; 3000 Russen waren op het slagveld gebleven. Dit berigt schijnt zeer weinig geloofwaardig!

— Uit Alexandria wordt van den 21. geschreven, dat de onderkoning naar Opper Egypte was, om er de ontwerpen voor verschillende werken van openbaar nut zelf na te gaan.

WEENEN, Donderdag, 2 November.

Volgens een hier ontvangen berigt van de Fransche zijde, was de stad Sebastopol op den 25 Oct., als in een puinhoop veranderd, en was de vereenigde vloot in de met lijken bedekte haven ingedrongen.

— 5 pCt. 83 1/2; N. L. 96 3/4, Lomb. 93; bank. 1218.

WEENEN, Vrijdag 3 November.

Officiële dépêches uit de Krim van den 25., alhier bij de regering en bij de gezanten van Engeland en Frankrijk, voor hunne respectieve regeringen, ontvangen, melden dat de belegering van Sebastopol naar wensch vooruit gaat. Deze dépêches gewagen tevens van verscheidene ontmoetingen met den vijand, doch gewagen niet het minst van de zege, die door generaal *Liprandi* zou behaald zijn en die echter door eene officiële dépêche uit Petersburg van den 25. bevestigd wordt.

Naar luid van eene latere alhier ontvangen dépêche, hebben de geallieerden twee Russische linieschepen in de Zuider-haven van Sebastopol in den grond geboord en waren de voorwerken van het fort Konstantijn vernield.

Uit Konstantinopel meldt men van den 26. Oct.: De schepen, afgezonden ter overbrenging van troepen der geallieërden uit den Piraeus naar de Krim, zijn met 5000 man Franschen aan boord, den Bosphorus gepasseerd. *A. C.*

TRIEST, Donderdag 2 November,

Uit Konstantinopel wordt van den 23 Oct. berigt. De tijdingen uit de Krim loopen tot den 20 Oct des avonds. Het bombardement was van de zeezijde geopend door de Charlemagne; 22 linieschepen hadden daaraan deel genomen. Het vuur duurde den 17. Oct. vijf uren. De Ville de Paris, het vlaggeschip van admiraal *Hamelin*, werd door de bommen sterk gehavend. Drie adjudanten van den admiraal werden gedood. Admiraal *Hamelin* is ongedeerd gebleven. De Charlemagne is onbruikbaar. De Retribution en andere schepen zijn hier aangekomen om hersteld te worden. Een toren van Sebastopol is vernield.

BERLIJN, 1 November.

Men spreekt steeds van de spoedig te verwachten herstelde goede verstandhouding tusschen Pruissen en Oostenrijk, ofschoon het nog onzeker blijft in hoeverre Pruissen zal toegeven. Hoe goedwillig in den vorm, blijft Oostenrijk op zijne beginselen staan en schijnt niets te zullen inwilligen. Pruissen hechtte te veel aan de ontruiming der Vorstendommen, dat echter volgens Oostenrijk van de zijde van Rusland slechts eene noodzakelijkheid en geene inwilliging was. Oostenrijk daarentegen ziet een dreigend gevaar in de zamentrekking der Russische troepen in Polen, welke door Pruissen als een gevolg beschouwd wordt van den oorlog, die de Czaar in het Zuiden moet voeren. Dit zijn een paar verschillende zienswijzen, die tot dus verre tot eene geheel onderscheidene beschouwing der Oostersche zaken door de beide Duitsche grootmagten aanleiding gaven.

Hoe het zij, in Duitschland wint de Oostenrijksche staatkunde veld. De Saksische staten, Weimar Meiningen, Altenburg en Coburg Gotha, hebben officiëel te kennen gegeven, dat zij de werkeloosheid van den Bond bij de tegenwoordige belangrijke omstandigheden beneden de waardigheid van Duitschland hielden. Duitschland is, zeggen deze staten, verpligt Oostenrijk te steunen, op welke wijze het ook in de Oostenrijksche aangelegenheden gewikkeld worde.

BERLIJN 2 November.

Heden wordt door de *Nat. Z.* de inhoud bekend gemaakt van de nota van Oostenrijk van 22 Oct. Deze is in werkelijk vredelievenden vorm. Een wezentlijke grond voor tweespalt tusschen Pruissen en Oostenrijk wordt gezegd niet voorhanden te zijn. Het verschil tusschen beiden ligt in de onderscheidene beoordeeling der daadzaken. Oostenrijk is verzekerd, dat Pruissen weldra zal inzien, dat zijne beschouwing de ware is en dat de defensieve houding, die thans door Rusland is aangenomen slechts een militaire maatregel is. Dan zal Pruissen genoegzaam zich door het April verdrag verpligt achten, steun te bieden. Oostenrijk meent stellig, dat uit dat verdrag de noodzakelijkheid van den bijstand van Duitschland voortspruit; Oostenrijk wenscht zich echter door protokol te verzekeren tegen eene andere opvatting van het verdrag.

HAMBURG 31 October.

Admiraal *Napier* is heden morgen te Altona aan den Koning van Denemarken voorgesteld, en dadelijk genoodigd op het banket, dat door Z. M. aan 200 der voornaamste inwoners der stad en aan de hoofdautoriteiten en het korps diplomatiek te Hamburg werd aangeboden. De admiraal zag er eenigzins bedrukt uit.

Ofschoon er is berigt, dat de keizerlijke garde op weg naar Polen heeft halt gemaakt, schijnt toch een deel der garde te zijn voortgerukt, althans verschillende regementen hebben de hun aangewezen stellingen ingenomen. In oorlogstijd wordt de garde altijd in deelen aan de verschillende legerkorpsen toegevoegd.

De overwinning door generaal *Liprandi* behaald heeft hier de fondsen zeer doen dalen.

FRANKRIJK.

PARIJS 2 November.

Heden heeft de kwestie *Soulé* nog meer dan de Krim-aangelegenheid de aandacht geboeid. De heer *Soulé* is geboren Franschman, onder de restauratie gevlugt. Vóór zijne zending naar Madrid stond hij bekend als een sterk voorstander van de inlijving van Cuba. Niettemin ontving het Spaansche hof hem als gezant. Hier sloot hij zich dadelijk aan de demokratische partij aan. Hij zocht eene reden, om met onzen gezant, *de Turgot*, zich in een duel te wikkelen; men weet dat die zaak ophef maakte. Bij de revolutie in Spanje schijnt hij zich nog al met de meest radikale mannen te hebben ingelaten. Hij kwam in Frankrijk en hield er zich meerendeels op met de mannen die bekend zijn wegens hunne ultra-denkbeelden. In Londen sloot hij zich, zegt men, ook aan de mannen van 1848 aan. Te Calais aangekomen om naar Spanje weder te keeren, werd hem beleefdelijk verzocht niet aan wal te komen. Hij is thans langs anderen weg naar Madrid teruggekeerd.

Onze regering heeft zekerlijk het regt den toegang in het land van een vreemdeling, vooral van een vroegeren landgenoot, die elders zonder verlof is genaturaliseerd, te ontzeggen. Maar bij de ligtgevoeligheid van de N. Amerikanen, bij de verwikkelingen die reeds bestaan en bij den tegenwoordigen toestand van Europa, zouden nieuwe moeijelijkheden in het Westen een zeer dreigend aanzien erlangen.

PARIJS, Vrijdag 3 November.

De *Moniteur* deelt eene nota mede, behelzende, dat, volgens de depêches van den generaal *Canrobert*, van den 23. Oct., de werken van aanval geregeld werden voortgezet, zonder hindernissen, welke verdienen vermeld te worden. Het leger was, even als de opperbevelhebber, vol vertrouwen in den uitslag van de belegering.

De *Moniteur* deelt daarenboven mede eene depêche van den 1. Nov., behelzende berigten uit de Krim over Varna ontvangen. Engelsche ingenieurs, den 25. Oct. uit Sebastopol ontkomen, zeggen, dat de stad vol met lijken lag, aan welke men geen grafplaats kon geven. De hooge batterijen van het fort *Konstantijn* waren geheel vernield. De Russen hadden nog 2 linieschepen aan den zuidkant van de haven laten zinken.

MARSEILLE, Vrijdag 3 November.

De Hellespont, paketboot van de Italiaansche linie, brengt ons berigten uit Konstantinopel mede van den 20. Oct., die hij te Malta heeft overgenomen op den 28. Oct., alwaar de Euphrate ze had gebragt, welke boot, uithoofde van avarij die haven was binnengeloopen.

Deze korrespondentien bevestigen, dat het vuur der Russen den 17. door het Fransche eskader, aan de zeezijde, is tot zwijgen gebragt, Twee uren tijds waren daartoe slechts noodig geweest. Den volgenden dag, 18 Oct., had de divisie *Lyons*, van hare zijde, het vuur van het fort *Konstantijn* doen zwijgen.

De Charlemagne heeft bij dat beschieten 25 man buiten gevecht gehad en la Ville de Paris 35 man.

Het beschieten, dat op 2000 mètres had plaats gehad, was met veel juistheid geschied en van goede uitwerking geweest. Het Quarantaine fort bleef op den 18. Oct. alleen het vuur onderhouden. Van beide zijden is het vuur hevig geweest. Het is van de zijde der Franschen afgebroken door het springen van 2 kruidmagazijnen, die de dagelijksche amunitie bevatten.

De Engelschen hebben 5000 kanon- of houwitserschoten gedaan.

Te Konstantinopel hoopte men, dat Sebastopol den 30 Oct. zou bemagtigd zijn. Men zeide dat *Menschikof* verklaard had, dat als hij zich niet meer kon verdedigen, hij Sebastopol zou verbranden, en dat de generaal *Canrobert* hem had geantwoord, dat, ingeval hij die bedreiging ten uitvoer bragt, hij geen kwartier aan de belegerden zoude geven.

Eupartoria was gedurende eenen dag door het Engelsche garnizoen verlaten, hetwelk voor de massa's kozakken, die de plaats belegerden, was teruggetrokken; doch den volgenden dag was het met versterking teruggekomen en had de stad zonder gevecht weder bezet.

De municipaliteit van Athene heeft, in navolging van die van Pyreus, een banket aan den generaal *Mayran* en aan de officieren van het bezettingsleger, vóór hun vertrek naar de Krim, gegeven.

ADVERTENTIEN.

*** Getrouwd:

Mr. M. E. C. BIJLEVELD,
en
Jonkvr. W. A. VAN ROMONDT.

Zeijst, 3 November 1854.

*** Heden overleed, tot mijne en mijner kinderen groote droefheid, in den ouderdom van ruim 54 jaren, mijn geliefde Echtgenoot THEODORUS KUIPERS, met welken ik ruim 20 jaren in den gelukkigsten echt heb mogen leven.

Utrecht, 3 Nov. 1854. JACOBA MOLDERS, Wed. T. KUIPERS.

Algemeene kennisgeving.

NB. De affaire van Plaatsvervangers zal op denzelfden voet worden waargenomen door behulp van mijnen oudsten zoon en een bekwamen knecht.

AANBESTEDING.

*** Op Dingsdag den 14. November 1854, des middags ten 12 ure, zal het Kerkbestuur der R. K. Gemeente te Kamerik, provincie Utrecht, aanbesteden:

Het bouwen eener KERK met TOREN en PASTORY,

waarvan de bestekken van af heden zullen ter lezing liggen, te Amsterdam in *het Vosje*, te Gouda in *den Zalm*, te Arnhem bij *den Doctor*, te Utrecht bij *Bouwman* aan den Dom, in *het Roode Hart* te Breukelen, en met de teekeningen te Kamerik in *de Verkeerde Kanus*, alwaar tevens de Besteding zal plaats hebben. De bestekken zijn op franco aanvragen à *f* 1,25 en eenige Doorgetrokkene Teekeningen à *f* 3,25 te bekomen bij GRYZEELS & Comp., te Utrecht, ter welker stede informatien te bekomen zijn bij den Architect GERARDUS VAN VOGELPOEL.

Buitengewone uitdeeling van Soep.

*** De Commissie tot spijsuitdeeling is van oordeel dat het van belang is, nog eenigen tijd met de buitengewone uitdeeling van Soep voort te gaan, zij zal derhalve daartoe hare Medeburgers gelegenheid geven, door het verkrijgbaar stellen van aandeelen voor veertig dagen, aanvangende met Zaturdag den 4. November.

Zoodanige aandeelen kunnen tegen betaling van twee gulden voor ieder aandeel verkregen worden, aanstaande Woensdag, Donderdag en Vrijdag, aan het lokaal op het St. Pieterskerkhof.

Utrecht, den 30. Oct. 1854. Namens de Commissie, BERGSMA.

MEN VRAAGT

*** Een bekwaam BOEKHOUDER, die een paar uren op den dag op een Handelskantoor alhier kan werkzaam zijn. Adres onder letter C. bij den Boekhandelaar J. MADO, aan de Jansbrug alhier.

*** Er is verloren,

ll. Vrijdag, een GOUDEN SPELD; in hetzelve een Portret, omringd door een lintje van geciseleerd goud. Die hetzelve teregt brengt aan het Bureau dezer Courant, zal genereus beloond worden.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Nov.	Uren.	Wind- rigting.	Wind- kr.	Barom. bij 0°	Ther. F	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	Aanmerkingen.
3	2	nw.	2	764,97	50,2	+ 1.1	0,68	0.1	Bewolkt.
	10	nw.	2	65,33	42,4		84	0.2	Ligt bewolkt.
4	8	wnw.	1	63,63	43 0		95	2.1	Zwaar bewolkt.

AMSTERDAM 3 November 1854.

OMSCHRIJVING.			volgens de Societ. tot nut des Obligatie-Handels. van	tot	gebl.
NEDERLAND.					
Werkel. Schuld. . . .	2 1/2	pCt.	58 3/4	59 1/8	59 1/8
dito dito	3	„	70 1/16	70 5/16	70 5/16
dito dito	4	„	88 1/4	88 5/8	88 4/8
Amortisatie-Sijndicaat	3 1/2	„	86 1/2		
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en Co.*	5	„	98 5/8		
Obligat. 1828 en 1829	5	„	98 1/2		
Certificaten 1840 . .	4	„	73 3/8		
Certificat. bij *Stieglitz*	4	„	72 1/8		
dito Adm. te Lond.	4 1/2	„	82 13/16		
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500		*f*	139 1/4		
Obligatien	4	pCt.	64 3/8	64 1/2	64 3/8
SPANJE.					
Obligatien	1	„	17 7/8	18	18
dito	3	„	37 5/8	37 7/8	37 7/8
Binnenl. Schuld	3	„	32 1/16	32 3/16	32 3/16
Bewijzen Coupons. . . .			5 3/8	5 7/16	
OOSTENRIJK.					
Oblig. Metaliek	5	pCt.	64 7/8	65 7/16	65 3/8
dito dito N.	5	„	75 1/16	75 5/16	75 5/16
dito dito La B.	5	„	75 1/16	75 5/16	75 5/16
dito dito	2 1/2	„	32 7/8	33 1/8	33 1/8

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.

BIJVOEGSEL VAN DE UTRECHTSCHE COURANT VAN ZATURDAG 4 NOVEMBER 1854.

Zitting van den Stedelijken Raad

— Donderdag 19 October. —

Voorzitter de Burgemeester *Kien*.

(*Vervolg.*)

Hoofdstuk III. Openbare Wegen, Werken en Inrigtingen.

De heer *Jongeneel* verlangt over het hoofdstuk der fabrikage het woord te voeren en wel als eene inleiding tot dat gedeelte der begrooting, hetwelk in den regel het meeste verschil van gevoelen oplevert, en voor de meeste uiteenloopende beschouwingen vatbaar is. Het hoofdstuk toch der fabrikage is en blijft een moeijelijk te behandelen onderdeel der begrooting, dat is niet alleen blijkbaar uit de discussien in dezen Raad, maar men volge de beraadslagingen in andere steden, en men zal ontwaren, dat dit hoofdstuk de meeste bezwaren oplevert, — en het is zoo, deze bladzijde der begrooting zal wel altijd voor velen eene bladzijde blijven zwaar om te verstaan; anderen wederom beschouwen de fabrikage als een kanker, welke aan onze finantien knaagt, en weinigen schenken haar een vol vertrouwen. En toch, het is een hoofdstuk van vertrouwen, hetwelk in den regel wantrouwen ten deel valt. De oorzaak daarvan ligt in het speculative van het onderwerp. Spr. herinnert de leden, dat hij zelf in dezen raad drie jaren de begrooting heeft behandeld, en hoeveel vertrouwen hij ook andere afdeelingen schonk, het hoofdstuk der fabrikage behandelde hij steeds met wantrouwen. Hij geloofde dat op dit hoofdstuk duizenden te bezuinigen zouden zijn, en verkeerde in de overtuiging, dat de controle niet was dan een verward stelsel, daarom drong hij bij het bestuur aan tot het benoemen van eene Commissie van fabrikage, om met het bestuur en de directie alles na te gaan. Spr. acht eene eerste vraag te dezen: voldoet de fabrikage zooals dezelve thans is ingerigt aan de behoeften van den tijd — dat is, orde en openbaarheid?

Wat de *orde* betreft is de fabrikage als volgt ingerigt: Aan het hoofd derzelve staat een kameraar, welke de directie over alles voert voor alles verantwoordelijk is, van hem gaan in den regel alle orders uit, en hij alleen is bevoegd tot het afgeven van bons. Onder dezen is geplaatst een architect, welke speciaal belast is met het opmaken en teekenen van bestekken en plannen, die zelve mede onderteekent, en voor eene rigtige uitvoering der werken zorgt. Naast hem een ambtenaar met den titel van havenmeester, aan welken zijn toevertrouwd alle sluizen en bruggen, die het water en waterpeil regelt, en voor eene geregelde scheepvaart zorgt. Verder zijn aan de fabrikage toegevoegd twee opzigters, waarvan de een het toezigt over werken van verschillenden aard heeft, en een tweede belast is met alles wat met het plantsoen en de bestrating in verband staat. Aan deze sluit zich een magazijnmeester aan, wien het Stadsmagazijn is toevertrouwd, voor de behoorlijke ontvang en aflevering zorg draagt, en maandelijks een en ander verantwoordt. — Alle deze ambtenaren zijn door instructien gebonden en kennen de grenzen hunner bevoegdheid. — In de administratie wordt alles onder bepaalde hoofden gebragt, geene andere betalingen zelfs die aan arbeiders geschieden dan op mandaten door den kameraar opgemaakt, en door Burgemeester en Wethouderen goedgekeurd.

Wat de *openbaarheid* aangaat, het streven van het bestuur, van de directie en der Commissie van fabrikage is, om alles publiek te besteden, de volgende cijfers zullen dit den Raad duidelijk maken.

In 1850 is aan versch. werken uitbesteed voor				ƒ 32,500
1851	"	"	"	- 40,600
1852	"	"	"	- 44,400
1853	"	"	"	- 57,500

en terwijl in 1853 9 bestekken zijn uitbesteed, zijn reeds in 1854 20 bestekken aan het oordeel van het bestuur en der Commissie onderworpen. Zelfs in urgente gevallen tracht het bestuur nog partij te trekken van de concurrentie, door alsdan fabrikanten en handelaren tegen elkander te doen inschrijven.

Wat nu het standpunt van het bestuur en der Comm. van fabrikage betreft, kan het niet ontkend worden, zegt Spr., dat zij hooge cijfers voor het hoofdstuk van fabrikage hebben voorgesteld; en toch men meene niet dat deze cijfers uit de lucht zijn gegrepen of vlugtig daar neder geworpen. Zij zijn de uitkomsten van ernstige en langdurige beraadslagingen. Het was aan het bestuur en der Comm. bekend, dat het vele leden van dezen Raad aangenaam zoude geweest zijn, bijaldien zij een minder cijfer hadden voorgedragen; zij hebben echter gemeend niet te moeten vragen wat *aangenaam*, maar alleen wat in het belang van deze stad *noodig* was. Toen toch het bestuur met de Comm. raadpleegde had men het oog op onze bestrating, riolenstelsel en gebouwen, en hoezeer men met dankbaarheid erkennen moge het goede van deze stad, men zij niet blind voor het hoogst gebrekkige, waartoe in de eerste plaats onze bestrating behoort; en inderdaad onze bestrating is slecht. Spr. zegt niets van die bevoorregte gedeelten onzer stad, waar de bestrating uitmuntend is, maar heeft voornamelijk het oog op het benedeneinde der Oude gracht, de Voorstraat, Springweg, Zandstraat, de buitenwijken. Op de meeste dier plaatsen vindt men nog veldkeijen, dat is niet de bestrating welke de 19e eeuw meer verlangt. Wat het riolenstelsel aangaat, hierover waren vroeger twee meeningen, het eene van het denkbeeld uitgaande, om elk jaar in iedere wijk eenige straten en stegen aan ons riolenstelsel te onderwerpen, het tweede meer planmatig, om ieder jaar een of meer wijken geheel te voltooijen. Dit laatste heeft om de stelselmatigheid de overhand behouden, zoodat men zich voorstelt het volgende jaar, het Springweg met alle zijne aangrenzende straten en stegen met riolen te beleggen; men moet het stelsel der riolen uit twee oogpunten beschouwen: als aangenaam voor de bewoners en bevorderlijk voor de gezondheid. — Door een lid dezer vergadering is voorgesteld, het benoemen van eene gezondheidscommissie en wie zoude niet gaarne daaraan alle hulde bewijzen. Maar wat deze Commissie ook moge beramen, of welke besluiten zij ook neme, van één denkbeeld zal men altijd moeten uitgaan, dat bevordering van reinheid is bevordering van gezondheid, en zeker rust op het bestuur dezer stad, van eene stad, die bij wijlen zoo zwaar bezocht wordt, eene heilige verpligting, om alles te bevorderen wat met reinheid in verband staat, en niets bevordert zoo zeer de reinheid als eene goede bestrating en het stelsel der riolen.

Wat eindelijk de gebouwen betreft, zegt Spr., er ontbreken in deze stad geschikte marktgebouwen, entrepôt, wasch- en badinrigting, een algemeen slagthuis. Vaak als men toch door sommige straten gaat, ziet men het walgelijk schouwspel, dat een beest wordt afgemaakt, waarvan het bloed over de straat vloeit. Zoo ontbreken nog in elke wijk woningen voor de agenten van politie, welke voor eene rigtige uitvoering der politie allezins wenschelijk zijn. In sommige wijken weet men bij ongeregeldheden nauwelijks waar een agent woonachtig is. Het bestuur stelt zich voor, de gebouwen op de Ganzenmarkt, het volgende jaar geheel te vernieuwen, en bij dit alles heeft deze stad zeer hooge eischen, zij toch staat niet aangeteekend in de rij der handelsteden. Breekt de straten der stad Rotterdam weg en toch zal de groote bron dier stad blijven vloeijen: breekt de straten van deze stad op, en zij zal kwijnen. Onze stad moet uitmunten door orde, reinheid, uiterlijk schoon en aangenaamheid, daarmede moet zij de vreemden lokken zich herwaarts te vestigen, aan haar zijn inrigtingen verbonden welker bloei met het aangename onzer stad in het naauwste verband staat, en bovendien men meene niet dat de sommen aan de fabrikage besteed verloren gelden zijn. Men stelle zich voor, zegt Spr., dat de gansche stad eene bestrating had als het Oudkerkhof, dat onze riolen voltooid waren en een tal van stadsgebouwen, die alle dien naam waardig zijn; zou men dan niet kunnen aannemen, dat de panden in onze stad alle een hooger cijfer zouden bereiken, en dat in die hoogere waarde een gedeelte der gelden aan de fabrikage besteed zoude terug gevonden worden? — Maar welligt meenen sommige leden van dezen raad, dat men voor alles een langer tijdsverloop moet gebruiken en boven alles geen hooger cijfer voordragen. Men zij echter opmerkzaam, ook in deze bestaat concurrentie, wanneer toch steden als Arnhem voorgaan zich te verfraaijen, deze stad blijve niet achterlijk. Zoo zeer als eenig lid in dezen Raad is Spr. voor bezuiniging, doch men lette wel, niet altijd is het verminderen van cijfers *bezuiniging*. Niets is gemakkelijker dan cijfers te verlagen; niets is moeijelijker dan met wijsheid te bezuinigen. Geld heeft hooge waarde, maar hoogere waarde heeft bevordering van bloei en gezondheid. — Spr. heeft in dezen Raad het gevoelen wel eens hooren verdedigen, dat de fabrikage zijne normale toestanden had: dit gevoelen heeft hij nooit kunnen omhelzen; integendeel hij erkent in de geschiedenis der fabrikage geen normalen toestand: de ondervinding zal het leeren, hoe meer eene stad bloeit, des te meer zal men aan haar ten koste leggen; hoe meer dezelve kwijnt, des te meer zal men bezuinigen. Spr. heeft voor zich liggen een staat van verschillende steden, aanwijzende de verhouding der fabrikage tot de bevolking, en deze bewijst, dat de steden Rotterdam en Arnhem welke zoo zeer bloeijen, de meeste gelden aan de fabrikage besteden. In meerdere opzigten is bovendien een normale toestand ondenkbaar; in vroegere jaren, toen de buitenwijken niet voor de helft bestraat waren, besteedde men voor de bestrating ƒ 12,000; en waren de bewoners met eene minder soort van keijen tevreden, thans verlangt men een veel kostbaarder steen, en men aarzelt een hooger cijfer toe te kennen; daarbij zijn de voornaamste materialen, als hout, steen en ijzer veel hooger in prijs. Aan het bestuur zoude bij eenen normalen toestand alzoo de keus openblijven, alles te laten vervallen, of een hooger cijfer voor te dragen, en zij heeft niet geaarzeld in deze keuze. — Maar heeft men bij dit alles reden om zich over het hooger cijfer der fabrikage te beklagen, Spr. moet dit ontkennend beantwoorden. De staat der verschillende steden in ons land zal dit duidelijk maken; Amsterdam draagt per hoofd in de fabrikage bij ƒ $1,63^{5}$, 's Gravenhage ƒ 1,75, Utrecht ƒ 1,98, Leeuwarden ƒ 2,44, Dordrecht ƒ 2,82, Rotterdam ƒ 4,34en Arnhem ƒ 5,45, het middencijfer dezer steden is bij gevolg ƒ $2,91^{5}$, waartegen onze stad ƒ 1,98 vordert. — Met onpartijdigheid heeft Spr. vroeger zijne stem tegen de fabrikage doen hooren, omdat hij in dezelve noch orde noch openbaarheid meende te zien; met onpartijdigheid heeft hij dezelve thans verdedigd in het vaste vertrouwen, dat de fabrikage, zooals dezelve thans is ingerigt, de eischen van den tijd zal begrijpen, en weten te eerbiedigen.

Art. 88. Onderhoud van Straten en Wegen. — De Comm. stelt voor dezen post met ƒ 1.400 te verminderen.

De heer *Kien* bestrijdt den grond der Commissie, waarop zij den post voor bestrating lager wil stellen. Zij wil dit, omdat Burg. en Weths. vroeger een lager cijfer als voldoende hebben opgegeven. Hij is het echter geheel eens met het geachte lid, dat daar zoo even de reductien der Commissie uitvoerig bestreed. In werken, die tot verbetering, veraangenaming en verfraaijing der Stad strekken, kan men geen normaal cijfer aannemen, maar moet men letten op de eischen van den tijd. De Stad kan achterblijven bij andere plaatsen; het is juist van veel belang, dat in dit opzigt gelijken tred worde gehouden, en onze Stad moet voornamelijk door aangenaamheid lokken. Hetgeen vroeger noodig was, kan in deze het rigtsnoer niet zijn. De Spreker heeft voor zich liggen een stuk van een zeer hooggeplaatst persoon, die in 1808 eene uitgaaf van ƒ 200,000 voor Utrecht ondragelijk achtte; — de laatst vastgestelde begrooting nu bedroeg in uitgaaf veel meer dan het dubbele dezer som. Bij een vorig artikel werd er geklaagd over de verlichting in de buitenwijken. Ook de Voorzitter zou zeer gaarne wenschen die te verbeteren; maar daarvoor is geld noodig. Maar in het algemeen moet de Spreker aanmerken, dat er te gelijk met toenemende, en veelal regtmatige, eischen, bij den Raad juist eene strekking bestaat tot beknibbelen.

De heer *v. d. Heuvel* zegt, dat het cijfer door de Comm. voorgedragen, steunt op grond van dat Burg. en Weth. zelven in de Mem. van Toel. voor de begrooting voor 1853 hebben verklaard, dat jaarlijks ongeveer ƒ 12000 noodig is om de straten en wegen in redelijken staat te houden. Nu draagt de Comm. zoodanige som voor, en verhoogt zelfs alzoo met ƒ 1000, hetgeen voor het loopende jaar is toegestaan. Verder vermeent zij niet te kunnen gaan. — Men mag thans breed opgeven voor te dezer zaken benoodigde gelden, doch van eene andere zijde herinnert men zich ook dat er in rekening van 1853 nog plaats overbleef, om in dezen post ƒ 2500 aan houten straatblokjes te plaatsen.

De heer *Kien* verklaart in het algemeen, dat Burg. en Weths. meenen, het onderhavige hoofdstuk te moeten voordragen in overleg met de Commissie, die hen voorlicht aangaande de openbare werken. — Bij die Commissie is eene voordragt van den Kameraar tot in de kleinste bijzonderheden overwogen, waarin B. en W. geene verandering hebben gebragt.

De heer *v. Ittersum* is het geheel eens met den heer *Jongeneel*. Eenige dagen geleden is Spr. bij de sluis aan de Knollebrug geweest, en hij heeft verstomd gestaan over den toestand der straten in die omstreken. Van dien kant is er dus eer meerder voor dezen post benoodigd. Maar, omdat de Comm. in gemoede overtuigd was, dit jaar nog niet te moeten overgaan tot het maximum der opcenten, was het hare taak de mogelijkheid hiervan aan te toonen, in eenen redelijken zin, en moesten sommige posten dus wel verminderd worden voorgedragen, en daarom was Spr. er ook voor dezen post voor dit jaar nog niet te verhoogen. Spr. wil niet gehouden worden, dit bedrag niet gaarne te wenschen goed te keuren; integendeel, als het slechts zonder verhooging der lasten te verkrijgen ware.

De heer *Ackersdijck* ondersteunt het gezegde door den heer *Jongeneel*. Spr. gelooft, dat men werkelijk met publieke werken veel ten achteren is, voor eene zoo bloeijende stad. Hij wil slechts een voorbeeld aanvoeren. Er ontbreekt nog een slagthuis (abattoir) zoo als men elders in beschaafde landen aantreft. Wanneer dat werd daargesteld, zoude het aanstootelijk gebruik ophouden om beesten in de woningen

aan de straat te dooden; terwijl nu kinderen zich vergaderen om die wreede vertooningen te zien, en het bloed over de straten stroomt, behalve de schadelijke onreinheden, die daarmede noodwendig gepaard gaan. Wanneer de Raad omtrent zulke uitgaven bezuinigt, meent Spr., dat hij de belangen van de stad niet goed behartigt. Wanneer de Raad voor verbetering der publieke werken zorg draagt, zal de bloei dezer stad toenemen, en de toestand der burgerij ook verbeteren. Dat men toch niet, om eene kleine verhooging van belasting te vermijden, eene kwijning veroorzake, zegt Spr.; het is een blijvend goed wat de Raad er de burgerij voor teruggeeft, dat op den duur de inkomsten zal vermeerderen.

De heer *Boer* zal zijne stem geven aan het voorstel der Comm. Hij kan het niet toegeven, dat de bestrating in andere steden zooveel beter is. Zoo is b. v. de stad Arnhem minder goed bestraat dan Utrecht; even zoo is het in vele andere steden van ons land, welke Spr. nog onlangs bezocht heeft. Men moet hier wel onderscheiden tusschen dat, wat men wenschelijk acht, en dat wat de geldmiddelen veroorlooven te doen. Eene bestrating op de wijze van de bot-markt vindt Spr. aller wenschelijkst, maar om die op eenmaal tot stand te brengen zoude er eene leening moeten worden aangegaan: als men dat niet verlangt, dan is men verpligt zich bij een bepaald en gemiddeld cijfer te houden. Op de welsprekende rede van den heer *Jongeneel* moet hij antwoorden, dat daarin eene onjuiste voorstelling is, en tot zijn spijt vreest hij, dat die Spr. te veel invloed zal hebben. De heer *Jongeneel* heeft over het hoofd gezien, bij zijne vergelijking van Utrecht met andere steden, b. v. met Rotterdam, dat daar de werkzaamheden der fabrikage van geheel anderen aard zijn en veel kostbaarder. Spr. komt daarom op tegen de slotsom van het betoog van den heer *Jongeneel*. Daaruit zou volgen, dat het hooger cijfer der fabrikage een bewijs van meerderen bloei was, hetgeen blijkbaar valsch is.

De heer *Jongeneel* zegt niet in het strijdperk te willen treden welke bestrating, die van Arnhem, Zwolle of deze Stad, de voorkeur verdient; dat hij nog veel minder de vraag op het Staathuishoudkundig terrein wil brengen; dat hem echter niets natuurlijker voorkomt, dan dat eene Stad in eenen bloeijenden toestand eene grootere som tot verfraaijing en verbetering durft afzonderen, dan wanneer dezelfde Stad in verval is, terwijl het toch wel aanneembaar zal zijn dat wanneer in vroegere jaren bij eene bevolking van 30,000 zielen deze stad *f* 12,000 voor de bestrating ten koste lag, dezelve bij een veel drukker verkeer en uitbreiding der Stad met eene bevolking van 50,000 zielen, meer geld vordert.

De heer *v. d. Heuvel* zegt, dat de verdediging van het voorgestelde cijfer, ontleend uit deszelfs overeenkomst met het totaal van den staat, door den kameraar opgemaakt omtrent de onderscheidene behoeften voor het volgende jaar, niet juist is. Deze staat wordt toch alzoo ingerigt, dat bij *ieder* voorwerp uitgetrokken wordt de som, welke deszelfs onderhoud vermoedelijk zal kunnen kosten. Die ambtenaar handelt op zijn terrein allerjuist, want hij zoude anders kunnen beschouwd worden iets over het hoofd gezien te hebben. Doch de Raad daarentegen kan veilig veronderstellen, dat, zoo al *velen* der opgegevene posten benoodigd zullen zijn, dit niet omtrent *allen* in het volgende jaar het geval zal zijn, en dan dus veilig van dat opgemaakte totaal iets afnemen, eer hij dien post op de begrooting overneemt.

De heer *Kien* wil een enkel woord in het midden brengen omtrent de Staten, die door den Kameraar worden voorgedragen. Vele sommen worden daarop uitgetrokken, die in den loop des jaars welligt blijken niet geheel benoodigd te zijn. Maar daarentegen is het ook onmogelijk vooraf te bepalen welke onvoorziene behoeften, welke herstellingen zich zullen opdoen. Het eene moet het andere compenseren. Of men behoort iederen post ruim te berekenen, òf men moet eene zeer aanzienlijke som stellen voor uitgaven, waarop men niet kan rekenen. En doet men dat niet, dan zal men ieder oogenblik de handen gebonden kunnen hebben, en somtijds met herstellingen moeten wachten tot een volgend jaar, die met veel minder kosten waren aan te brengen geweest, had men terstond de hand aan 't werk kunnen slaan. Doch aangezien op de bedoelde Staten weinig voor onvoorziene gebeurtenissen is uitgetrokken, moet er niet karig worden geraamd. Voor het overige, voor zoover men geld heeft kan men iets ten uitvoer brengen.

In omvraag wordt het voorstel der Comm. verworpen met 13 tegen 11 stemmen. Vóór de heeren *Visscher*, *v. Dielen*, *v. Ittersum*, *Vosrinkel*, *v. Reede*, *Boer*, *v. d. Heuvel*, *v. Cleeff*, *v. Beest*, *Voorduin* en *Bake*.

Art. 89. Onderhoud grachten, straten, bruggen, enz.

De heer *Kien* merkt op, dat de Commissie geene verandering wil zien in het cijfer.

De heer *v. d. Heuvel* zegt, dat de Comm. het voorgedragen cijfer slechts goedkeurt in verband met het plan tot het verbreden van de Nieuwe Gracht aan het Janskerkhof.

De *Voorzitter* acht het niet overeenkomstig met een goeden gang van zaken, indien men voorloopig een plan goedkeurde, zonder daarmede bekend te zijn. De Raad kan later de verbreeding der gracht in overweging nemen. Om echter genoegen te geven aan de Comm. en ter bespoediging stelt de Voorzitter voor, dezen post alsnu voorloopig goed te keuren, met dien verstande, dat daarvan *f* 1700 beschikbaar worden gesteld voor het bedoelde werk.

Art. 91. Kosten voor pompen en riolen. — De Comm. wenscht dezen post te verminderen met *f* 1000.

De *Voorzitter* acht het van groot gewigt, dat het werk der overdekte kanalen krachtdadig worde voortgezet, als een uitnemend middel ter bevordering van reinheid. Daarover werd zoo even in deze vergadering geklaagd. Hij deelt in het gevoelen, dat de ambtenaren niet genoegzaam toezien, en dat de reinheid hier en daar wel te wenschen overlaat. Hij kan echter mededeelen, dat de betrokken ambtenaren juist dezer dagen bijzonder zijn aangeschreven, om alles aan te wenden, ten einde hierin beter worde voorzien. Een rapport dienaangaande, dat hij evenwel nog niet heeft kunnen lezen, is dezen morgen ingekomen. B. en Ws. beschouwen het als eene zaak van groot gewigt, dat er eene goede reinheid bewaard worde, en daarom zijn zij voorstanders van het hierbedoelde werk. Spr. wenscht er de aandacht van den Raad op te vestigen, dat, terwijl vroeger de heerschende ziekte het meest heeft gewoed in wijk C, aldaar thans betrekkelijk zeer weinige gevallen zijn waargenomen. Hij wil dit nu niet als een dadelijk gevolg beschouwd hebben der aldaar aangebragte overdekte goten; maar gelooft in ieder geval dat het de opmerking verdient. De rapporten in den laatsten tijd over de reinheid dezer wijk ingewonnen zijn veel gunstiger dan vroeger. — Wat verder de verhoogde aanvrage betreft, wijst hij op de omstandigheid, dat alle uitgaven vermeerderen. Eene nieuwe wet op het onderwijs zal ook zeker meer kosten voor het schoolwezen medebrengen en zoo is het met vele andere zaken. Hij voert dit aan, om daardoor te waarschuwen tegen den geest van overdrevene zuinigheid. Men besnoeit zoo veel mogelijk, om de verhooging der opcenten op het personeel te voorkomen; maar die zal, in verband met de gemeentewet, op den duur toch niet kunnen vermeden worden, eer men eenige belasting heffen kan op de consumptieve middelen. Een der vorige Sprs. gaf in bedenking om voor de voltooijing van een nuttig werk liever eene leening aan te gaan, een denkbeeld, dat bij hem geen ingang vindt. Eene leening van *f* 100,000 bezwaart de stad al dadelijk gedurende langen tijd met eene jaarlijksche uitgaaf van ongeveer *f* 6000.

De heer *Mulder* zegt, dat eene bezuiniging op het stelsel der riolen door hem niet kan worden gedeeld. Wij beleven een moeijelijken tijd door de thans weder heerschende cholera. Uit het standpunt van dezen ramp blijkt het, dat het noodig is, dit hoofdstuk eer te verhoogen dan te verminderen. Wanneer eene straat goed is gelegd, bevordert zij de reinheid, de gezondheid, de welvaart; en de reinheid zal bij de populatie nagevolgd worden in de huizen, wanneer de reinheid der straten meer algemeen mogt worden. Mogt men de volgende jaren deze posten willen verhoogen, men zal er de beste gevolgen van ondervinden. De cholera teistert Utrecht weder meer dan elders, hetzij door gebrek aan reinheid, of door stoffen die in den grond verborgen worden en tot verrotting overgaan, hetzij door andere oorzaken. Spr. wijst met nadruk op de meerdere teistering dezer stad door de heerschende ziekte, zelfs meer dan Rotterdam. Hij kent geene gewigtiger verbetering dan die der riolen, omdat daardoor de reinheid en gezondheid van deze zoo bloeijende stad worden vermeerderd, en Spr. acht daarom geen geld beter besteed, dan hetgeen hieraan wordt te koste gelegd.

Het zou de lust van den *Voorzitter* zijn, indien in den zin des laatsten Sprs. kon gehandeld worden. En ook de Comm. schijnt het werk te willen aanbevelen, door te verwijzen naar den post voor onvoorziene uitgaven. Maar wat beteekent het dan, dien post te ramen op slechts *f* 10,000? — Hij zou zich, misschien meer dan iemand, bezwaard achten, om den ingezetenen te hooge lasten op te leggen; maar kan zich niet voorstellen, hoe een bestuur eener stad, als Utrecht, met gerustheid de toekomst tegen kan gaan, wanneer er voor rampen, voor allerlei onvoorziene voorvallen, slechts *f* 10,000 beschikbaar zijn. Hij is overtuigd, dat op die wijze de geldmiddelen der stad zeer achteruitgaan; zij teert nu op de kas, haar door vorige bestuurders voorzigtig overgelaten.

De heer *v. Hoijtema* kan zich met het voorstel van den heer *Mulder* beter vereenigen dan met dat van de Commissie. Hij heeft eene vraag in verband met het riolen-stelsel, welke hij gaarne aan de Comm. van Fabrikage of aan den Burgem. wenscht voor te stellen. Er waren twee stelsels, heeft de heer *Jongeneel* gezegd, namentlijk om òf bij wijken, òf bij gedeelten waar de noodzakelijkheid het vordert, de riolen aan te brengen. Men heeft het stelsel van wijken aangenomen. Nu ziet men in de Heerestraat wijk A. en anderen de heerlijke uitwerkselen van de nieuwe riolen; maar in de Magdalenestraat is dat geheel anders, dáár zijn nog geene riolen aangebragt, en worden de nadeelen van het oude goten-stelsel in eene groote mate ondervonden, schadelijk voor de reinheid en de gezondheid. Of de Magdalenestraat behoort onder ook Wijk A, zoo als Spr. gelooft, en dan is die straat vergeten; òf zij behoort er niet onder, en dan vraagt Spr. of eene zoodanige straat niet eerder behoorde gezuiverd te worden door het aanleggen van gesloten riolen, dan de Heerestraat. Spr. stemt dus voor de som op de begrooting uitgetrokken, maar mag het niet ontveinzen, dat hij gaarne zien zou, dat men het ergste kwaad er het eerst mede trachte weg te nemen.

De heer *Jongeneel* antwoordt hierop, dat hij zich welligt minder juist heeft uitgedrukt, of dat de laatste Spreker hem zeker niet goed heeft begrepen. Hij heeft gezegd, dat men vroeger het denkbeeld had aangekleefd, om ieder jaar in elke wijk een gedeelte met riolen te voorzien, dat voor dit systeem alleen pleitte, dat alle wijken langzamerhand in hetzelfde genot zouden deelen. Men is echter later hiervan teruggekomen en men heeft begrepen, planmatig te moeten ten uitvoer leggen, ieder jaar bepalen een of meer wijken geheel af te werken. Hij deelt zeer de klagte van den vorigen Spreker omtrent den toestand van de Magdalenasteeg, maar hij is overtuigd, dat door het bestuur, zoo er eenige mogelijkheid bestaat, middelen tot herstel zullen genomen worden.

De *Voorzitter* erkent, dat het slecht gesteld is met de reinheid in de Magdalenasteeg. Maar er zijn nog andere plaatsen die evenzeer voorziening vereischen, en het is niet doenlijk overal te gelijk te beginnen. Daarenboven is het niet gemakkelijk indien men zich hier in te kleine détails begeeft. Het gebrek in de Magdalenastraat hangt zamen met moeijelijkheden, ontstaan met den eigenaar van het Magdalenaklooster. Zooveel is zeker, dat men geen reinheid kan bewaren, zonder de overdekte goten.

De heer *Bake* zegt, dat nu de Raad art. 88 heeft goedgevonden te behouden op *f* 13,400, men nu art. 89 ook kan behouden, want hij vreest nu toch, dat men de verhooging niet zal kunnen vermijden. Hij zal nu stemmen, om de verhooging te behouden.

De heer *v. d. Heuvel* zegt, dat de Comm., hoewel voorstellende, om de voordragt van Burg. en Weth. ten aanzien van dezen post met *f* 1000.— te verminderen, nogthans gunstig over dit onderwerp denkt en dit aantoont door goed te keuren, dat dit artikel thans worde uitgetrokken voor *f* 1300.— hooger dan dit in de beide voorgaande jaren geschied is. Wanneer nu reeds van alle zijden de begrooting nog meer wordt verhoogd ziet hij de zaak donker in.

De heer *Ackersdijck* heeft voorleden jaar voorgesteld dezen post te verhoogen, en hij deelt dus volkomen den wensch, om op deze begrooting eene ruime som daarvoor te bestemmen. Er is veel grond voor om de eene wijk na de andere te voltooijen; doch als men verneemt hoe veel invloed de onreinheid op de verspreiding van besmettelijke ziekten heeft, dan zou Spr. vermeenen, dat men de schadelijkste plaatsen het eerst behoorde te herstellen. Ook is dit, naar zijn inzien, eene dringende beweegreden, om het geheele werk der riolen niet in vele jaren, maar in den kortst mogelijken tijd ten einde te brengen. De Burgemeester heeft gezegd, dat de rapporten van de Wijkmeesters, over de reinheid der openbare wegen, gunstig zijn; doch Spr. meent, dat men niet altijd op dergelijke rapporten kan afgaan. Over onreinheden, zoo als door hem straks zijn aangewezen, behoeft men geene rapporten in te roepen, en het komt hem voor, dat, hetgeen hij daarover in het midden bragt niet verdiende met stilzwijgen beantwoord te worden.

De *Voorzitter*, wenscht daarop het stilzwijgen niet te bewaren. De zaak is bij hem genoeg bekend en dat weet ook de heer *Ackersdijck*. De politie is daaromtrent aangeschreven; er zullen vervolgingen worden ingesteld, maar nu, bij de behandeling der begrooting in alle bijzonderheden te komen, is niet wel doenlijk.

De heer *v. Beeck Calkoen* merkt aan, dat, volgens het reglement van politie elk ingezeten verpligt is voor zijn huis of erf de straat schoon te houden; dat het welligt wenschelijk zou kunnen geacht worden, in de door behoeftigen bewoonde buurten de straten en gooten van stadswege te doen schoonmaken, maar dat het alsdan moeijelijk zou zijn den grens aan te wijzen, waar te beginnen, en te eindigen zonder in willekeur te vervallen: hij geeft daarbij te kennen, dat in deze buitengewone omstandigheden niet te streng aan den regel gehouden wordt, en orde is gesteld om daar waar verzameling van onreinheid bestaat, voor dadelijke opruiming te zorgen.

In omvraag wordt het voorstel der Commissie verworpen met 19 tegen 5 stemmen. Vóór de heeren *v. Ittersum*, *v. Reede*, *Boer*, *v. d. Heuvel*, en *v. Cleeff*.

(Het vervolg in een aanstaand No.)

Utrecht, bij L. E. BOSCH en COMP.